

KLP

Årsrapport 2016

KLP KOMMUNEKREDITT AS

Innhold

KLP KOMMUNEKREDITT AS

ÅRSBERETNING 2016	3
RESULTATREGNSKAP	8
BALANSE	9
EGENKAPITALOPPSTILLING	10
KONTANTSTRØMOPPSTILLING	11
ERKLÆRING IHT. VERDIPAPIRHANDELLOVEN §5-5	12
NOTER TIL REGNSKAPET	13
– Note 1 Generell informasjon	13
– Note 2 Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsippene	13
– Note 3 Viktige regnskapsestimer og vurderinger	16
– Note 4 Segmentinformasjon	16
– Note 5 Netto gevinst/(tap) på finansielle instrumenter	17
– Note 6 Kategorier av finansielle instrumenter	17
– Note 7 Virkelig verdi hierarki	18
– Note 8 Rentebærende verdipapirer	20
– Note 9 Finansielle derivater	21
– Note 10 Netto renteinntekter	21
– Note 11 Utlån og fordringer	22
– Note 12 Finansiell risikostyring	22
– Note 13 Kredittrisiko	22
– Note 14 Markedsrisiko	25
– Note 15 Likviditetsrisiko	26
– Note 16 Lønn og forpliktelser for ledende personer m.v.	28
– Note 17 Gjeld til kredittinstitusjoner	29
– Note 18 Verdipapirgjeld - børsnoterte obligasjoner med fortrinnsrett	29
– Note 19 Presentasjon av eiendeler og gjeld som er gjenstand for netto oppgjør	30
– Note 20 Kapitaldekning	31
– Note 21 Skatt	32
– Note 22 Antall årsverk og ansatte	33
– Note 23 Annen gjeld og avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser	33
– Note 24 Transaksjoner med nærstående parter	33
– Note 25 Honorar til revisor	34
– Note 26 Andre eiendeler	34
– Note 27 Betingede forpliktelser	34
– Note 28 Kontanter og kontantekvivalenter og øvrige utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	34
REVISORS BERETNING	35

Årsberetning for 2016

KLP Kommunekreditt AS kan vise til god utlånsvekst i 2016 og et årsresultatet på 53,2 millioner kroner før skatt. Selskapet finansieres i hovedsak ved å utstedte obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Obligasjonene har den høyest mulige rating (Aaa).

KLP Kommunekreditt AS er et heleid datterselskap av KLP Banken AS. Selskapet er et kredittforetak som i hovedsak finansieres ved utstedelse av obligasjoner med sikkerhet i offentlige utlån.

KLP Banken AS er en forretningsbank eiet av Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringselskap (KLP) gjennom KLP Bankholding AS. KLP Banken AS eier også alle aksjene i datterselskapet KLP Boligkreditt AS.

Den samlede virksomheten i KLP Banken AS med datterselskaper er inndelt i forretningsområdene personmarked og offentlige lån. Virksomheten er landsdekkende og selskapenes hovedkontor ligger i Trondheim.

KLP Kommunekreditts tilstedeværelse i markedet for offentlige utlån bidrar til konkurranse og dermed til at offentlig sektor får tilgang til gunstig langsiktig finansiering.

ØKONOMISK UTVIKLING 2016

Resultat

MILLIONER KRONER	2016	2015	Endring
Resultat før skatt	53,2	19,6	33,6
Netto renteinntekter	68,0	69,9	-1,8
Driftskostnader	-18,9	-20,5	1,6

Balanse

MILLIARDER KRONER	2016	2015	Endring
Nye utlånsutbetalinger	3,3	1,4	1,9
Utlånsbalanse	17,2	15,6	1,6
Likviditet	2,1	3,6	-1,2

Tall i parentes nedenfor viser fjorårets tall.

Resultatregnskap

Resultatet ble 53,2 millioner kroner før skatt og 40,0 millioner kroner etter skatt. Det ga en avkastning på egenkapitalen på 8,1 prosent før skatt mot 2,8 prosent året før.

KLP Kommunekreditt AS har som den eneste finansinstitusjon i Norge siden 2009 utstedt obligasjoner med sikkerhet i utlån til kommuner, fylkeskommuner eller selskaper med offentlig garanti.

Årsresultatet viser at netto renteinntekter er tilnærmet opprettholdt sammenlignet med 2015 samtidig som utestående utlån har økt. Løpende marginer mellom utlån og innlån har i gjennomsnitt falt noe sammenlignet med året før. Det skyldes i hovedsak økte kostnader på nye innlån.

Netto renteinntekter fra utlåns- og investeringsporteføljene ble 68,0 millioner kroner i 2016, mot 69,9 millioner kroner i 2015, som tilsvarer en reduksjon på 3 prosent. Brutto renteinntekter fra utlån og likviditetsplasseringer er redusert med 10 prosent i forhold til året før, i hovedsak som følge av fallende rentenivå.

I 2016 har kredittpåslagene i verdipapirmarkedet kommet noe ned sammenlignet med fjoråret. Det har økt verdien av selskapets verdipapirinvesteringer med 15,3 millioner kroner for året under ett. Ved utgangen av 2015 inkluderte resultatregnskapet et netto verdifall på verdipapirer med -27,2 millioner kroner.

Selskapet foretar jevnlig tilpasninger i løpetider på innlån for å redusere likviditetsrisiko og imøtekomme regulatoriske krav til likviditetsindikatorer og kapitaldekning (Basel III og CRD IV). Refinansiering av innlånssiden gir da behov for tilbakekjøp av egne utstedelser. I 2016 ble resultateffekten på grunn av tilbakekjøp av innlån -13,1 millioner kroner. Tilsvarende kostnad i 2015 var -5,1 millioner kroner. Se note 5.

Sammenlignet med utstedelser av OMF med sikkerhet i boliglån er KLP Kommunekreditts utstedelser noe lavere priset på grunn av at investormarkedet vurderer underliggende risiko på kommuner som lavere enn for boliglån. Driftskostnadene i KLP Kommunekreditt AS ble 18,9 millioner kroner, en reduksjon på 8 prosent fra 2015. Kostnadsreduksjonen har blant annet sammenheng med overgang fra bruk av to ratingselskaper til ett og reduserte IT-kostnader.

UTLÅN

Utlånsvirksomheten i KLP Kommunekreditt AS er i hovedsak basert på salg av nye lån direkte fra selskapet. Refinansiering av lån i KLP har de siste årene vært uten vesentlig betydning for utlånsutviklingen.

Samlede utlån utgjorde 17,2 milliarder kroner ved utløpet av 2016, som gir en netto vekst i utlånsvolumet på 1,6 milliarder kroner. 71 prosent av utlånsvolumet er til flytende rentebetingelser. Andelen lån til fast rente er redusert fra 32 prosent i 2015 til 29 prosent ved utløpet av 2016.

Det er i 2016 utbetalt nye lån for 3,3 milliarder kroner, som er 1,9 milliarder kroner mer enn i 2015. Utlånsporteføljen består av lån til norske kommuner og fylkeskommuner direkte, eller til selskaper som utfører offentlige oppgaver og oppnår garanti fra kommuner eller fylkeskommuner. Risikoen i utlånsporteføljen vurderes som meget lav.

Kredittrisikoen forbundet med lån til kommuner og fylkeskommuner er i Norge begrenset til betalingsutsettelse og ikke til at betalingsforpliktelser faller bort. Dette følger av kommuneloven og gir långiver sikkerhet mot tap dersom en kommune ikke kan oppfylle sine betalingsforpliktelser. Ved betalingsutsettelse er også långiver sikret mot tap av påløpte renter, forsinkelsesrenter og kostnader til inn drivelse. KLP Kommunekreditt AS har ikke hatt kreditttap på utlån til norske kommuner eller fylkeskommuner.

Selskapet har ingen misligholdte lån ved utløpet av 2016.

INNLÅN

KLP Kommunekreditt AS har etablert et program for utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. I 2016 ble det emittert obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) tilsvarende 7,1 milliarder kroner i det norske markedet. Tilsvarende tall for 2015 var 2,9 milliarder kroner.

I det norske markedet har selskapet utestående obligasjoner med fortrinnsrett i lån til kommunal sektor for 17,3 (16,1) milliarder kroner ved utløpet av 2016. Det er for tiden ingen utstedelser i utlandet.

Obligasjonene utstedes med sikkerhet i en portefølje av utlån til kommuner, fylkeskommuner eller selskaper som utfører oppgaver på vegne av det offentlige og kvalifiserer for offentlig garanti. Lån til selskaper skal være garantert av kommuner eller fylkeskommuner innenfor kommunelovens §50, av norsk stat eller bank. Garantier skal være utformet som selvskyldnerkausjon og dekke både avdrag og renter. Selskapet har oppnådd beste rating på sine OMF-utstedelser.

BALANSE OG SOLIDITET

Forvaltningskapitalen var 19,5 milliarder kroner ved utløpet av 2016, mot 19,3 milliarder kroner ett år tidligere. Av dette utgjør utlån til offentlige låntagere 17,2 milliarder kroner. Selskapets ansvarlige kapital, basert på styrets forslag til disponering av resultatet, utgjorde 741,9 millioner kroner ved utløpet av 2016. Kjernekapitalen er identisk med ansvarlig kapital. Det gir en kapitaldekning og kjernekapitaldekning på 19,1 prosent. Tilsvarende tall for 2015 var henholdsvis 687,5

millioner kroner og 17,9 prosent.

Gjeldende kapitalkrav inklusive kapitalbuffer er 11,5 prosent kjernekapitaldekning og 15,0 prosent kapitaldekning. Risikovektet balanse var 3,8 (3,7) milliarder kroner. Soliditeten vurderes å være god.

LIKVIDITET

Kontantstrømoppstillingen i årsregnskapet viser at likviditetssituasjonen er god. Beholdningen av likvide midler benyttes til utbetaling av nye utlån eller innfrielser og tilbakekjøp av innlån.

Som følge av at innlånsopptak skjer på de tidspunkter vilkårene anses som gunstige oppstår det fra tid til annen behov for å plassere ledig likviditet. Denne likviditeten bidrar til inntjeningen og gir fleksibilitet til å håndtere etterspørselen etter nye utlån.

KLP Kommunekreditt AS er underlagt strenge regler for hvilke aktiva selskapet kan investere i. Porteføljen av likviditetsplasseringer består av sikre verdipapirer og innskudd i andre banker. Verdipapirene er sertifikater og obligasjoner med svært god sikkerhet, hovedsakelig obligasjoner med fortrinnsrett og Aaa rating.

Ved utløpet av 2016 var utestående likviditetsplasseringer i form av rentebærende verdipapirer 1,7 milliarder kroner. Verdipapirer bokføres til markedsverdi.

ANVENDELSE AV ÅRSRESULTAT

Årsregnskapet i KLP Kommunekreditt AS viser et totalresultat for 2016 på 40,0 millioner kroner etter skatt. Styret foreslår at det utbetales et konsernbidrag på 40,8 millioner kroner til KLP. Fra KLP mottas 30,6 millioner kroner tilbake som konsernbidrag uten skattemessig effekt. Resultat etter skatt og konsernbidrag overføres annen egenkapital.

OM REGNSKAPET

Styret mener årsregnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat. Forutsetningene for fortsatt drift er til stede, og dette er lagt til grunn i årsregnskapet.

KLP Kommunekreditt AS avlegger regnskap i henhold til de internasjonale regnskapsstandardene IFRS som er godkjent av EU med tilhørende fortolkninger. Se note 2 for nærmere informasjon.

RATING

Ratingbyråenes vurdering av KLP Kommunekreditt AS og KLP-konsernet er viktig for selskapets innlånsvilkår. Selskapet har engasjert Moody's for å gi en kredittrating av selskapets obligasjoner. Alle utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett er gitt rating Aaa.

KLP Kommunekreditt AS har i 2016 sagt opp avtalen med Fitch og bedt Fitch avslutte sin rating av selskapet og obligasjonene. Oppsigelsen hadde kun bakgrunn i ønske om lavere kostnader.

RISIKOSTYRING

KLP Kommunekreditt AS er eksponert mot ulike typer risiko. Selskapet har etablert et rammeverk for risikostyring som har til hensikt å sørge for at risikoer blir identifisert, analysert og gjenstand for styring ved hjelp av policy, rammer, rutiner og instruksjer.

Det er fastsatt egne retningslinjer for de mest sentrale enkelt-risikoene (likviditets-/kreditt-/markeds-/operasjonell-/ og compliance risiko) og en overordnet retningslinje for risikostyring som omfatter prinsipper, organisering, rammer mv. for bankens samlede risiko. Retningslinjene vedtas av styret og revideres minst én gang per år. Retningslinjene er av overordnet karakter og utfylles av rutiner, reglement og instruksjer fastsatt på administrativt nivå.

Stresstesting benyttes som metode for risikovurdering og som verktøy for kommunikasjon og meningsutveksling rundt risikoforhold. Med stresstesting forstås i denne sammenheng både følsomhetsanalyser og scenarioanalyser.

Retningslinjene inkluderer risikotoleranse for de enkelte risikoene og for den samlede risiko. Risikotoleransene er definert ut fra ulike stressscenarier, og det gjennomføres jevnlig ulike former for stresstesting for å måle at den faktiske eksponeringen ligger innenfor vedtatte toleransegrenser.

Selskapet skal ha en forsiktig risikoprofil og inntjeningen skal i all hovedsak være et resultat av inn- og utlånsaktiviteter samt likviditetsforvaltning. Det innebærer at selskapet skal ha lav markedsrisiko og at rente- og valutarisiko som oppstår i inn- og utlånsaktiviteten reduseres ved hjelp av derivater. Selskapet skal ha en forsvarlig langsiktig finansiering og det er etablert rammer for å sikre at denne målsettingen blir oppnådd. Kredittrisikoen i selskapet er lav og selskapets utlån er begrenset til lån med kommunal risiko. Selskapets likviditet forvaltes ved å plassere i banker og i verdipapirer som tilfredsstillende krav til kredittkvalitet i tråd med styre-godkjente kredittlinjer. Selskapets likviditetsplasseringer har høy kredittkvalitet.

Det er et mål at selskapet skal ha lav operasjonell risiko og opprettholde høy faglig kompetanse, gode rutiner og effektiv drift.

Selskapet omfattes av KLP Banken-konsernets prosess for vurdering og tallfesting av vesentlige risikoer og beregning av kapitalbehov (ICAAP). Kapitalbehovsvurderingen er framoverskuende, og i tillegg til å beregne behovet ut fra gjeldende eksponering (eventuelt rammer) vurderes behovet i lys av planlagt vekst, besluttede strategiske endringer mv. Selskapets styre tar aktivt del i disse vurderingene og i tilknytning til kapitalbehovsvurderingen vedtar styret et ønsket nivå for samlet kapital. Dette nivået benevnes kapitalmål.

UTLÅNSVIRKSOMHETEN OG BANKENS ROLLE

Utlån til offentlige låntakere og bedrifter ytes av selskapene KLP og KLP Kommunekreditt AS, og forvaltes av KLP Banken.

Totalt utlån forvaltet av KLP Banken (offentlige lån) utgjorde 57,4 (52,7) milliarder kroner ved utløpet av 2016, en økning

på 4,7 (4,4) milliarder kroner fra 2015, eller 9 (9) prosent. Samlede utbetalinger av nye lån gjennom året summerer til 10,1 (8,5) milliarder kroner.

I 2016 ble det mottatt forespørsler om nye lån og refinansiering for 63 (45) milliarder kroner fra kommuner, fylkeskommuner og selskaper som utfører offentlige oppgaver. Det er inngått nye låneavtaler for 10,3 (9,9) milliarder kroner, som tilsvarer 16 prosent av søknadsvolumet. Samlet er KLP Banken en betydelig langsiktig långiver til offentlig verdiskapning og velferd.

STYRETS ARBEID

Styret har avholdt sju styremøter i 2016. For oversikt over godtgjørelse til styrets medlemmer og ledelse, se note 16 til årsregnskapet. Ved utløpet av 2016 består styret av to kvinner og to menn.

IERSTYRING OG SELSKAPSELEDELSE

Selskapets vedtekter og gjeldende lovgivning gir føringer for eierstyring, selskapsledelse, og en klar rolledeling mellom styrende organer og daglig ledelse.

Etter § 3 i vedtektene skal styret bestå av fire til sju medlemmer. Styremedlemmene velges for to år av gangen, slik at halvparten er på valg hvert år. Styrets leder og nestleder velges særskilt.

Styret har ikke fullmakt til å utstede eller å kjøpe tilbake egne aksjer.

Styret fastsetter retningslinjene for selskapets virksomhet. Forpliktende avtaler kan signeres av administrerende direktør eller styrets leder alene.

Administrerende direktør har den daglige ledelse av selskapet i samsvar med instruks fastsatt av styret.

Redegjørelse om KLP Bankens foretaksstyring er tilgjengelig på KLPs websider, se <https://www.klp.no/om-klp>.

ARBEIDSMILJØ OG ORGANISASJON

Det var to ansatte i KLP Kommunekreditt AS ved utløpet av 2016. Disse hadde også ansettelsesforhold i andre selskaper i KLP Banken-konsernet. Nyansatt leder for Offentlig Marked i KLP Banken AS Carl Steinar Lous tiltrådte stillingen som administrerende direktør i KLP Kommunekreditt AS og erstattet Christopher A. N. Steen 24. november 2016.

Det er inngått en forvaltningsavtale med KLP Banken AS som omfatter administrasjon, IT-drift, økonomi- og risikostyring, samt innlån og likviditetsstyring.

Som en del av KLP-konsernet følger KLP Kommunekreditt AS konsernets retningslinjer for likestilling og mangfold, der både mål, virkemidler og aktiviteter tar hensyn til de diskrimineringsgrunnlag lovverket beskriver. Egne mål for likestilling og mangfold er vedtatt i sentralt arbeidsutvalg. Ved rekruttering uttrykkes som standard at kontakt ønskes med alle kvalifiserte jobbsøkere uansett alder, kjønn, funksjonsevne, politisk ståsted, seksuell orientering eller etnisk bakgrunn. Styret vurderer arbeidsmiljøet som godt.

YTRE MILJØ

KLP har ved sin samfunnsansvarsstrategi forpliktet seg til å ha gode rutiner for måling og reduksjon av selskapenes miljøpåvirkning. I likhet med KLP-konsernet for øvrig tar KLP Kommunekreditt AS tar sin miljøpåvirkning på alvor. Som kontorbedrift er det først og fremst energiforbruk, transport, avfall og innkjøp som kan påvirkes. Morselskapet KLP Banken AS er miljøsertifisert.

SAMFUNNSANSVAR

KLP Kommunekreditt AS skal som en del av KLP konsernet bidra til bærekraftige investeringer og ansvarlig forretningsdrift. Dette virkeliggjøres ved handlinger knyttet opp til konsernets forretning. KLP har signert FNs Global Compact, og er med det forpliktet til å arbeide for menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, miljø og anti-korrupsjon. Utdypende beskrivelse av mål, tiltak og resultater er tilgjengelig på KLPs websider (<https://www.klp.no/om-klp/samfunnsansvar>).

FREMTIDSUTSIKTER

Høy kredittkvalitet i utlånsporteføljene skal bidra til at KLP Kommunekreditt AS oppnår så gunstige innlånsvilkår som mulig. Myndighetenes regulering av banker og finansinstitusjoner innebærer at de må tilfredsstillende en rekke regulatoriske krav til kapital og likviditet. Dette stiller krav til en løpende inntjening som gjør det mulig å møte økte kapitalkrav.

Markedet for lån til kommunal sektor har hatt en betydelig vekst i mange år, men en stor og økende del av veksten de siste årene er finansiert i verdipapirmarkedet fremfor i finansinstitusjonene. KLP Kommunekreditt AS er godt kapitalisert og har et fortrinn som stabil og langsiktig långiver i markedet.

Selskapet vil også fremover være avhengig av den generelle utviklingen i finansmarkedene for å kunne skaffe finansiering på vilkår som gjør det mulig å oppnå videre vekst med tilfredsstillende lønnsomhet.

Norske kommuner har utviklet et godt og omfattende tjenestetilbud til befolkningen. Kombinasjonen av økende levealder og befolkningsvekst gir grunn til å forvente vedvarende høyt investeringsnivå i offentlig sektor. Etter spørsele etter lån fra kommunal sektor og til prosjekter med kommunale garantier og kommunalt eierskap antas derfor å være høy også i årene fremover, selv om kommunestruktur og oppgaver endres.

Sannsynligvis vil en stor andel av kommunenes innlån hentes fra verdipapirmarkedet også i fremtiden. Styret legger til grunn at det uansett vil være behov for en betydelig andel langsiktig og stabil finansiering utover det verdipapirmarkedet kan tilby offentlige låntakere.

KLP Kommunekreditt AS har sammen med KLP en god posisjon i markedet for offentlige utlån. Tilstedeværelsen har et bredt nedslagsfelt hos kommunene fordi det bidrar til konkurranse og til at offentlig sektor får tilgang til langsiktig finansiering til lave kostnader. Veksten gjennom 2016 viser at markedsposisjonen er opprettholdt.

KLP Kommunekreditt AS vil fremover fortsette å tilby lån til investeringsformål i offentlig regi og opprettholde sin lave risikoprofil. Den videre utviklingen i selskapet vil i hovedsak avhenge av at det oppnås tilstrekkelig gode innlånsvilkår i markedet til å konkurrere om offentlige utlån.

Oslo, 10. mars 2017

Styret i KLP Kommunekreditt AS

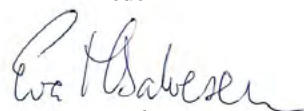
Sverre Thornes

Leder

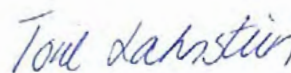

Aage E. Schaanning

Nestleder

Eva M. Salvesen

Toril Sigrid Lahnstein

Carl Steinar Lous

Administrerende direktør

Styret i KLP Kommunekreditt AS. Aage E. Schaanning, Eva M. Salvesen, Sverre Thornes og Toril Sigrid Lahnstein.

Resultatregnskap

KLP KOMMUNEKREDITT AS

NOTE	TUSEN KRONER	01.01.2016 -31.12.2016	01.01.2015 -31.12.2015
	Renteinntekter og lignende inntekter	437 565	485 635
	Rentekostnader og lignende kostnader	-369 530	-415 784
10	Netto renteinntekter	68 035	69 850
5	Netto gevinst/(tap) på finansielle instrumenter	4 070	-29 742
	Sum netto gevinst/(tap) på finansielle instrumenter	4 070	-29 742
25	Andre driftskostnader	-18 906	-20 502
	Sum driftskostnader	-18 906	-20 502
	Driftsresultat før skatt	53 198	19 606
21	Skatt på ordinært resultat	-13 245	-5 433
	Årsresultat	39 953	14 173
	Utvidet resultat	0	0
	Årets utvidede resultat etter skatt	0	0
	ÅRETS TOTALRESULTAT	39 953	14 173
	OVERFØRINGER OG DISPONERINGER		
	Disponert til/fra annen egenkapital	-39 953	-14 173
	Sum overføringer og disponeringer	-39 953	-14 173
	Totalresultat i % av forvaltningskapitalen	0,20 %	0,07 %

Balanse

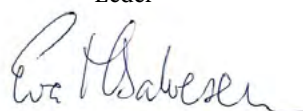
KLP KOMMUNEKREDITT AS

NOTE	TUSEN KRONER	31.12.2016	31.12.2015
EIENDELER			
11,28	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	414 803	443 481
11	Utlån til og fordringer på kunder	17 245 853	15 646 269
8	Rentebærende verdipapirer	1 723 589	3 133 684
21	Utsatt skattefordel	0	1 746
9	Finansielle derivater	107 927	122 900
26	Andre eiendeler	24 060	1 251
SUM EIEDELER		19 516 233	19 349 331
GJELD OG EGENKAPITAL			
GJELD			
17	Gjeld til kredittinstitusjoner	1 170 823	2 181 927
18	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	17 342 542	16 114 897
9	Finansielle derivater	240 602	345 305
21	Utsatt skatt	11 499	12 695
23	Annen gjeld	4 508	4 646
23	Avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser	4 395	646
SUM GJELD		18 774 369	18 660 115
EGENKAPITAL			
	Aksjekapital	362 500	362 500
	Overkurs	312 500	312 500
	Annen egenkapital	66 864	14 216
SUM EGENKAPITAL		741 864	689 216
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		19 516 233	19 349 331

Oslo, 10. mars 2017
Styret i KLP Kommunekreditt AS

Sverre Thornes
Leder

Aage E. Schaanning
Nestleder

Eva M. Salvesen

Toril Sigrid Lahnstein

Carl Steinar Lous
Administrerende direktør

Egenkapitaloppstilling

KLP KOMMUNEKREDITT AS

2016 TUSEN KRONER	Aksjekapital	Overkurs	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.2016	362 500	312 500	14 216	689 216
Årsresultat	0	0	39 953	39 953
Utvidet resultat	0	0	0	0
Årets totalresultat	0	0	39 953	39 953
Mottatt konsernbidrag	0	0	47 018	47 018
Avgitt konsernbidrag etter skatt	0	0	-34 323	-34 323
Sum transaksjoner med eierne	0	0	12 695	12 695
Egenkapital 31.12.2016	362 500	312 500	66 864	741 864

2015 TUSEN KRONER	Aksjekapital	Overkurs	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.2015	362 500	312 500	53 653	728 653
Årsresultat	0	0	14 173	14 173
Utvidet resultat	0	0	0	0
Årets totalresultat	0	0	14 173	14 173
Utbetalt utbytte	0	0	-28 300	-28 300
Mottatt konsernbidrag	0	0	4 980	4 980
Avgitt konsernbidrag etter skatt	0	0	-30 290	-30 290
Sum transaksjoner med eierne	0	0	-53 610	-53 610
Egenkapital 31.12.2015	362 500	312 500	14 216	689 216

TUSEN KRONER	Antall aksjer	Pålydende	Aksjekapital	Overkurs	Annen egenkapital	Totalt
Egenkapital 1. januar 2016	3 625 000	0,1	362 500	312 500	14 216	689 216
Endringer i perioden 1. januar - 31. desember	-	-	0	0	52 648	52 648
Egenkapital 31. desember 2016	3 625 000	0,1	362 500	312 500	66 864	741 864

Det er en aksjeklasse. Alle aksjene er eid av KLP Banken AS.

Kontantstrømoppstilling

KLP KOMMUNEKREDITT AS

TUSEN KRONER	01.01.2016 -31.12.2016	01.01.2015 -31.12.2015
OPERASJONELLE AKTIVITETER		
Innbetalinger av renter, provisjoner og gebyrer fra kunder	386 298	450 013
Netto inn-/ utbetalinger på utlån kunder	-1 841 054	505 434
Utbetalinger til drift	-14 295	-20 480
Netto inn-/utbetalinger vedrørende andre operasjonelle aktiviteter	4 214	3 046
Netto renter plasseringskonti	572	6 703
Betalt inntektsskatt	0	0
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-1 464 265	944 716
INVESTERINGSAKTIVITETER		
Utbetalinger ved kjøp verdipapirer	-1 754 141	-2 355 043
Innbetalinger ved salg av verdipapirer	3 170 907	2 266 105
Innbetalinger av renter fra verdipapirer	48 395	48 428
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	1 465 162	-40 510
FINANSIERINGSSAKTIVITETER		
Netto inn-/ utbetalinger ved låneopptak	281 331	-466 261
Netto utbetalinger av renter lån	-310 334	-370 876
Utbetaling av utbytte	0	-28 300
Utbetaling avgitt konsernbidrag	0	-36 513
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-29 003	-901 950
Netto kontantstrøm i perioden	-28 106	2 256
Likviditetsbeholdning ved inngangen av perioden	430 916	428 660
Likviditetsbeholdning ved utgangen av perioden	402 810	430 916
Netto innbetaling/ utbetaling(-) i perioden	-28 106	2 256

Erklæring

IHT. VERDIPAPIRHANDELLOVEN § 5-5

Vi erklærer etter beste overbevisning at årsregnskapet for perioden 1. januar til 31. desember 2016 er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Vi erklærer også at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til selskapet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer selskapet står overfor.

Oslo, 10. mars 2017
Styret i KLP Kommunekreditt AS

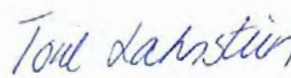
Sverre Thornes
Leder

Aage E. Schaanning
Nestleder

Eva M. Salvesen

Toril Sigrid Lahnstein

Carl Steinar Lous
Administrerende direktør

Noter til regnskapet

KLP KOMMUNEKREDITT AS

NOTE 1 Generell informasjon

KLP Kommunekreditt AS ble stiftet 25. august 2009. Selskapet er et kredittforetak som har som formål å yte og erverve offentlige lån og lån som er garantert av den norske stat, norske fylkeskommuner eller norske kommuner. Garantier er i form av selvskyldnergaranti som dekker både avdrag og renter.

Virksomheten finansieres i hovedsak ved å utstede obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) med sikkerhet i offentlige garanterte utlån. Deler av disse er notert på Oslo Børs.

KLP Kommunekreditt AS er registrert og hjemmehørende i Norge. KLP Kommunekreditt har hovedkontor i Beddingen 8 i Trondheim.

Selskapet er et heleid datterselskap av KLP Banken AS, som igjen er heleid av Kommunal Landspensjonskasse gjensidige forsikringsselskap (KLP), gjennom holdingselskapet KLP Bankholding AS. KLP er et gjensidig forsikringsselskap.

Årsregnskapet er tilgjengelig på klp.no.

NOTE 2 Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsippene

Nedenfor følger en beskrivelse av de vesentligste regnskapsprinsippene som er benyttet ved utarbeidelsen av selskapsregnskapet til KLP Kommunekreditt AS. Disse prinsippene er benyttet på samme måte for alle perioder som er presentert, dersom ikke annet fremgår.

2.1 BASISPRINSIPPER

Årsregnskapet for KLP Kommunekreditt AS er utarbeidet i samsvar de internasjonale regnskapsstandardene (IFRS) og fortolkninger fra IFRS fortolkningskomite, som fastsatt av EU. Regnskapsloven inneholder enkelte krav til tilleggsopplysninger som ikke kreves etter IFRS. Disse tilleggsopplysningene er innarbeidet i notene til regnskapet.

Regnskapet er utarbeidet med utgangspunkt i prinsipp om historisk kost, med følgende unntak:

- Finansielle eiendeler og gjeld (herunder finansielle derivater) vurdert til virkelig verdi over resultatet
- Finansielle eiendeler og gjeld vurdert etter reglene om virkelig verdi sikring.

For å utarbeide regnskap etter IFRS, må ledelsen foreta regnskapsmessige estimater og skjønnsmessige vurderinger. Dette vil påvirke selskapets regnskapsførte verdi av eiendeler og gjeld, inntekter og kostnader. Faktiske tall vil kunne avvike fra benyttede estimater. Områder hvor det er utvist skjønnsmessige vurderinger og estimater av vesentlig betydning for selskapet er beskrevet i note 3.

Alle beløp er presentert i tusen kroner uten desimal med mindre annet er angitt.

Regnskapet er satt opp etter forutsetning om fortsatt drift.

2.1.1. Endringer i regnskapsprinsipper og opplysninger

a) Nye og endrede standarder tatt i bruk av selskapet i 2016

Det er ikke tatt i bruk standarder, endringer eller fortolkninger som har trådt i kraft i 2016 som har hatt vesentlige påvirkning på selskapets regnskap.

b) Standarder, endringer og fortolkninger til eksisterende standarder som ikke er trådt i kraft og hvor selskapet ikke har valgt tidlig anvendelse

IFRS 9 *Finansielle instrumenter* regulerer klassifisering, måling og innregning av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser, innfører nye regler for sikringsbokføring, og en ny nedskrivningsmodell for finansielle eiendeler. Selskapet vil ta i bruk standarden fra og med 2018. IFRS 9 erstatter klassifikasjons- og målemodellene i IAS 39 med én modell som i utgangspunktet bare har to kategorier: amortisert kost og virkelig verdi.

Klassifisering av utlån vil avhenge av enhetens forretningsmodell for styring av sine finansielle eiendeler og karakteristikken av kontantstrømmene til de finansielle eiendelene. Et gjeldsinstrument måles til amortisert kost hvis:

- forretningsmodellen er å eie den finansielle eiendelen for å motta de kontraktsfestede kontantstrømmene, og
- instrumentets kontraktsmessige kontantstrømmer utelukkende representerer betaling av hovedstol og renter.

Alle andre gjelds- og egenkapitalinstrumenter, herunder investeringer i komplekse instrumenter, må regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet. Det er et unntak for inves-

teringer i egenkapitalinstrumenter som ikke er holdt for handel. For slike investeringer skal verdiendringene tas over utvidet resultat, uten påfølgende resirkulering til resultatet.

For finansielle forpliktelser som enheten har valgt å måle til virkelig verdi, må delen av verdiendringen som skyldes endring i egen kredittrisiko innregnes i utvidet resultat, og ikke i resultatet.

De nye reglene for sikringsbokføring innebærer at regnskapsføring av sikring bedre reflekterer alminnelig praksis for risikostyring i foretakene. Som en generell regel, vil det være lettere å anvende sikringsbokføring fremover. Den nye standarden introduserer også utvidede informasjonskrav og endringer i regler for presentasjon av sikring.

Øvrige endringer i klassifikasjon og måling av betydning er:

- en tredje målekategori (virkelig verdi over utvidet resultat) for visse finansielle eiendeler som er gjeldsinstrumenter
- en ny nedskrivningsmodell for tap på utlån og fordringer som bygger på forventede kredittap.

Modellen tar utgangspunkt i tre stadier avhengig av endring i kredittkvalitet. Hvordan nedskrivningstapet skal måles, fastsettes for hvert enkelt stadium og modellen benytter effektiv rente-metoden. En forenklet tilnærming er tillatt for finansielle eiendeler som ikke har en betydelig finansieringskomponent (f.eks kundefordringer). Ved første gangs regnskapsføring inkluderes forventet tap for første 12 måneder (eller kredittap over hele levetiden for kundefordringer), med mindre eiendelene må skrives ned.

KLP Banken konsern har satt i gang et prosjekt som arbeider med å få på plass en ny tapsavsetningsmodell som følger reglene i IFRS 9. I sammenheng med dette er det fra høsten 2016 tatt i bruk et nytt risikoklassifiseringssystem som blant annet vil bli benyttet til å gi input til modellen. Flytting mellom risikoklasser vil danne grunnlag for migrering mellom trinnene i nedskrivningsmodellen. Videre vil det arbeides med å utvikle modeller for hhv sannsynlighet for mislighold (PD), tap gitt mislighold (LGD) og eksponering ved mislighold.

Det forventes ingen økning i tapsavsetningene som følge av at den nye modellen tas i bruk. De nye reglene for klassifisering av finansielle eiendeler og gjeld forventes ikke å ha vesentlige konsekvenser for selskapet, da klassifisering til virkelig verdi og amortisert kost i stor grad kan videreføres. Selskapets sikringsbokføring forventes ikke å bli påvirket av overgangen til den nye standarden.

IFRS 15 *Inntekter fra kundekontrakter* omhandler inntektsføring. Standarden fordrer en inndeling av kundekontrakten i de enkelte plikter til ytelse. En plikt til ytelse kan være en vare eller tjeneste. Inntekt regnskapsføres når en kunde oppnår kontroll over en vare eller tjeneste, og dermed har muligheten til å bestemme bruken av og kan motta fordelene fra varen eller tjenesten. Standarden erstatter IAS 18 *Driftsinntekter* og IAS 11 *Anleggskontrakter* og tilhørende tolkninger. Selskapet

vil ta i bruk standarden fra og med 2018. Overgang til IFRS 15 forventes ikke å ha vesentlig virkning på selskapets regnskap.

IFRS 16 *Leiekontrakter* vil resultere i at nesten alle leieavtaler blir balanseført, ettersom skillet mellom operasjonell og finansiell leasing er fjernet. Under den nye standarden er retten til å bruke en leid gjenstand en eiendel, og forpliktelsen til å betale leie en gjeld som skal balanseføres. Unntakene er kortsiktige leieavtaler og leieavtaler med lav verdi. Den regnskapsmessige behandlingen for utleiende vil ikke bli vesentlig endret. Selskapet vil ta i bruk standarden fra og med 2019. Overgang til IFRS 16 forventes ikke å ha vesentlig virkning på selskapets regnskap, da selskapet ikke har leasingavtaler av vesentlig betydning på grunn av at kun mindre eiendeler leases.

Det er ingen andre standarder eller fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å gi en vesentlig påvirkning på selskapets regnskap.

2.2 OMRREGNING AV TRANSAKSJONER I UTENLANDSK VALUTA

2.2.1 Funksjonell valuta og presentasjonsvaluta

Regnskapet presenteres i norske kroner, som er den funksjonelle valutaen og presentasjonsvalutaen til selskapet.

2.2.2 Transaksjoner og balanseposter

Transaksjoner i fremmed valuta omregnes til den funksjonelle valutaen til transaksjonskurs. Realisert valutagevinst eller -tap ved oppgjør og omregning av pengeposter i fremmed valuta til kursen på balansedagen resultatføres. Valutagevinster og -tap presenteres netto på linjen «netto gevinst-/tap på finansielle instrumenter».

Valutavirkningen på ikke-pengeposter (eiendeler og gjeld) inngår som en del av vurderingen av virkelig verdi. Valutadifferanser knyttet til ikke-pengeposter, som aksjer til virkelig verdi over resultatet, inngår som et element i resultatført verdiendring.

2.3 FINANSIELLE EIENDELER

Selskapets finansielle eiendeler er inndelt i følgende kategorier: Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultat og finansielle eiendeler målt til amortisert kost. I tillegg benyttes sikringsbokføring etter reglene om virkelig verdisikring. Hensikten med eiendelen bestemmer klassifikasjonen, og ledelsen foretar klassifiseringen ved anskaffelse av den finansielle eiendelen.

2.3.1 Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet

Denne kategorien inndeles i to underkategorier: holdt for omsetning og frivillig kategorisert til virkelig verdi over resultat ved anskaffelse etter virkelig verdi opsjon.

a) Finansielle eiendeler holdt for omsetning er eiendeler som er anskaffet primært med henblikk på å gi fortjeneste fra kortsiktige prissvingninger. Selskapets derivater inngår

i denne kategorien med mindre de inngår som en del av en regnskapsmessig sikring etter reglene om sikringsbokføring.

b) Finansielle eiendeler frivillig kategorisert til virkelig verdi over resultat ved anskaffelse består av finansielle eiendeler som forvaltes som en gruppe, og hvor deres inntjening vurderes og rapporteres til ledelsen på grunnlag av virkelig verdi. Størrelsen på porteføljen bestemmes ut i fra selskapets ønskede risikoeksponering mot rentemarkedet

Prinsippene for beregning av virkelig verdi for de ulike instrumentene er beskrevet i note 6.

Gevinst eller tap fra endringer i virkelig verdi av eiendeler klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, tas med i resultatregnskapet i den perioden de oppstår. Dette inngår i linjen «Netto gevinst/(tap) finansielle instrumenter».

Kupongrenter er inntektsført etter hvert som de er påløpt, og inngår i linjen «Renteinntekter og lignende inntekter».

2.3.2 Utlån og fordringer som måles til amortisert kost

Lån og fordringer er finansielle eiendeler som ikke er derivater, og som har faste eller bestembare betalinger, og som ikke omsettes i et aktivt marked, eller som selskapet ikke har intensjon om å selge på kort sikt eller har øremerket til virkelig verdi over resultat.

Lån og fordringer innregnes i balansen første gang til virkelig verdi. Påfølgende måling skjer til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetode med eventuelt nedskrivning for kreditttap.

Effektiv rente på lån og fordringer i investeringsvirksomheten resultatføres og inngår i linjen «renteinntekter og lignende inntekter».

2.3.3 Derivater og sikring

Finansielle derivater balanseføres til virkelig verdi på det tidspunktet kontrakten inngås. Ved etterfølgende måling regnskapsføres derivatene til virkelig verdi, og presenteres som en eiendel dersom verdien er positiv og som en forpliktelse dersom verdien er negativ. Regnskapsføringen av tilhørende gevinster og tap avhenger av hvorvidt derivatet er utpekt som et regnskapsmessig sikringsinstrument, og i hvilken type regnskapsmessig sikring derivatet inngår.

For derivater som ikke inngår i regnskapsmessig sikringsforhold, resultatføres gevinster og tap løpende på linjen «Netto gevinst/ (tap) på finansielle instrumenter». Disse inngår i kategorien finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet.

Derivatene som er sikringsinstrumenter benyttes for sikring av renterisiko på fastrente innlån og fastrente utlån. I sin sikringsaktivitet sikrer selskapet seg mot bevegelser i markedsrenten. Endringer i kredittspread er ikke hensyntatt i

sikringseffektiviteten. Selskapet benytter reglene om virkelig verdisikring, slik at sikringsobjektets (eiendel eller gjeld) bokførte verdi korrigeres med verdiutvikling i den sikrede risiko. Verdiendringen regnskapsføres over resultatregnskapet. Ved inngåelse av sikringsforholdet dokumenteres sammenhengen mellom sikringsinstrumentet og sikringsobjektet i tillegg til formålet med risikostyringen og strategien bak de forskjellige sikringstransaksjonene. Sikringseffektiviteten måles regelmessig for å kontrollere at sikringen er effektiv.

Dersom sikringen ikke lenger oppfyller kriteriene for sikringsbokføring, vil regnskapsført effekt av sikringen for sikringsobjekter som føres til amortisert kost, amortiseres over perioden frem til sikringsinstrumentets forfall.

2.3.4 Regnskapsføringen av finansielle eiendeler

Kjøp og salg av finansielle eiendeler regnskapsføres på handelsdato, det vil si når selskapet har forpliktet seg til å kjøpe eller selge den finansielle eiendelen. Finansielle eiendeler innregnes til virkelig verdi. Direkte kjøpsomkostninger inkluderes i anskaffelseskost med unntak for kjøpsomkostninger knyttet til eiendeler til virkelig verdi over resultat. For disse eiendelene kostnadsføres kjøpsomkostningene direkte. Finansielle eiendeler fra regnes når selskapet ikke lenger har rett til å motta kontantstrømmen fra eiendelen eller selskapet har overført all risiko og rettigheter knyttet til eierskapet. Finansielle forpliktelser fra regnes når den underliggende plikten i kontrakten er oppfylt, kansellert eller utløpt.

2.3.5 Nedskrivning av finansielle eiendeler som vurderes til amortisert kost

Dersom det foreligger objektive bevis for verdiforringelse skal det foretas nedskrivning. Ved vurderingen av om det foreligger verdiforringelse legges det vekt på hvorvidt utsteder/debitor har vesentlige finansielle vanskeligheter, om det foreligger kontraktsbrudd, herunder mislighold. Nedskrivningen beregnes ved å sammenligne ny forventet kontantstrøm med opprinnelig kontantstrøm diskontert med opprinnelig effektiv rente (eiendeler med fast rente) eller med effektiv rente på måletidspunktet (eiendeler med flytende rente).

Tapsvurdering og tapsnedskrivning foretas kvartalsvis på individuelle utlån, hvor det foreligger objektive bevis for verdifall. Utlån vurderes også gruppevis. Dersom det foreligger objektive bevis for at en gruppe av utlån har verdifall skal det foretas en nedskrivning. Nedskrivningen reverseres dersom det etter nedskrivningstidspunktet inntreffer hendelser som reduserer tapet.

2.3.6 Motregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser presenteres netto i balansen når det er en ubetinget motregningsrett som kan håndheves juridisk og en har til hensikt å gjøre opp netto, eller realisere eiendelen og forpliktelsen samtidig.

2.4 KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER

Kontanter og kontantekvivalenter er definert som fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsestid. Beløpet inkluderer

ikke fordringer på kredittinstitusjoner som er knyttet til kjøp og salg av verdipapirer i forvaltningen av verdipapirporteføljene. Kontantstrømoppstilling er satt opp etter den direkte metoden.

2.5 FINANSIELL GJELD

Selskapets finansielle gjeld består av gjeld til kredittinstitusjoner, utstedte obligasjoner med fortrinnsrett.

2.5.1 Gjeld til kredittinstitusjoner

Gjeld til kredittinstitusjoner balanseføres til markedsverdi ved anskaffelse. Ved påfølgende måling regnskapsføres som hovedregel gjelden til amortisert kost etter den effektive rentemetode. Rentekostnadene inngår i amortiseringen i linjen «rentekostnader og lignende kostnader» i resultatregnskapet.

2.5.2 Utstedte obligasjoner med fortrinnsrett

Utstedte obligasjoner med fortrinnsrett regnskapsføres første gang til virkelig verdi ved opptak justert for oppkjøpskostnader, det vil si pålydende justert for eventuell over-/underkurs ved utstedelse. Ved etterfølgende måling er obligasjonene vurdert til amortisert kost etter den effektive rentemetode. Rentekostnadene inngår linjen «rentekostnader og lignende kostnader» i resultatregnskapet. For obligasjoner med fast rente benyttes reglene om virkelig verdisikring i den grad de er sikret mot endring i rentenivået.

2.6 EGENKAPITAL

Egenkapitalen i selskapet består av innskutt egenkapital og opptjent egenkapital.

2.6.1 Innskutt egenkapital

Innskutt egenkapital består av aksjekapital, overkurs og annen innskutt egenkapital.

2.6.2 Opptjent egenkapital

Opptjente egenkapital består av annen egenkapital. Alminnelige selskapsrettslige regler gjelder for eventuell fordeling eller bruk av opptjent egenkapital.

2.7 REGNSKAPSFØRING AV INNTEKTER

Inntekter ved salg av varer og tjenester vurderes til virkelig verdi av vederlaget, netto etter fradrag for merverdiavgift og eventuelle rabatter. Konserninternt salg elimineres.

2.7.1 Renteinntekter/kostnader

Renteinntekter og rentekostnader tilknyttet alle rentebærende finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost og inntektsføres ved bruk av effektiv rentemetode. Etablingsgebyr ved utlån inngår i amortiseringen, og inntektsføres over lånets løpetid.

For rentebærende finansielle investeringer som måles til virkelig verdi, klassifiseres renteinntekten som «Renteinntekter og lignende inntekter», mens øvrige verdiendringer klassifiseres som «Netto gevinst eller tap på finansielle instrumenter».

2.8 SKATT

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring utsatt skatt. Skatt blir resultatført, bortsett fra skatt som gjelder poster som er ført i utvidet resultat. Utsatt skatt og utsatt skattefordel er beregnet på forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld. Utsatt skattefordel balanseføres når det kan sannsynliggjøres at selskapet i fremtiden vil ha tilstrekkelig skattemessig overskudd til å nyttiggjøre seg skattefordelen.

Selskapet omfattes ikke av reglene om finansskatt.

NOTE 3 Viktige regnskapsestimater og vurderinger

Selskapets balanse består i all hovedsak av utlån til kommuner og foretak med kommunal garanti, samt utstedte obligasjoner med fortrinnsrett. Disse postene er regnskapsmessig vurdert til amortisert kost. Innlån og utlån med fastrente er gjennomgående definert som sikringsobjekter i virkelig verdisikring. Dette innebærer at sikringsobjektets (hvh innlån og utlån med fast rente) regnskapsmessige verdi endres når markedsrenten endres. Kredittspread låses til opptakstidspunktet, slik at markedets prising av kreditt ikke reflekteres i bokført verdi. Dette fordi kreditlelementet ikke er sikret.

NOTE 4 Segmentinformasjon

KLP Kommunekreditt har ingen oppdeling av inntektene på produkter eller tjenester. Selskapet har kun segmentet offentlig marked, og tilbyr kun utlån til kunder innenfor dette

Risikoen for kreditttap er vurdert å være meget liten, og det er svært lite sannsynlig at det vil oppstå kreditttap i kommune-lånsporteføljen.

Selskapet har plassert overskuddslikviditet i rentebærende verdipapirer. Disse ble førstegangsregistrert i balansen til virkelig verdi. Verdipapirene i porteføljen er øremerket til kategorien «finansiell eiendel til virkelig verdi over resultatet» da de forvaltes, og deres inntjening vurderes på grunnlag av virkelig verdi. Prinsippene for beregning av virkelig verdi for de ulike instrumentene er beskrevet i note 6.

segmentet. Selskapet har bare norske kunder. Selskapet har ingen ekstern kunde som utgjør mer enn 10 % av selskapets samlede driftsinntekter.

NOTE 5 Netto gevinst/(tap) på finansielle instrumenter

TUSEN KRONER	01.01.2016 -31.12.2016	01.01.2015 -31.12.2015
Netto gevinst/(tap) på rentebærende verdipapirer	15 320	-27 160
Netto gevinst/(tap) finansielle derivater og realisert amortisering knyttet til utlån	1 867	2 470
Netto gevinst/(tap) finansielle derivater og tilbakekjøp av egen gjeld	-13 118	-5 051
Sum	4 070	-29 742

NOTE 6 Kategorier av finansielle instrumenter

TUSEN KRONER	31.12.2016		31.12.2015	
	Balansført verdi	Virkelig verdi	Balansført verdi	Virkelig verdi
FINANSIELLE EIENDELER TIL VIRKELIG VERDI HOLDT FOR OMSETNING				
Rentebærende verdipapirer	1 723 589	1 723 589	3 133 684	3 133 684
Sum finansielle eiendeler til virkelig verdi holdt for omsetning	1 723 589	1 723 589	3 133 684	3 133 684
FINANSIELLE EIENDELER TIL VIRKELIG VERDI SIKRING				
Finansielle derivater	107 927	107 927	122 900	122 900
Utlån til norske kommuner	5 164 845	5 186 458	5 558 168	5 526 008
Sum finansielle eiendeler til virkelig verdi sikring	5 272 772	5 294 385	5 681 068	5 648 908
FINANSIELLE EIENDELER TIL AMORTISERT KOST				
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	414 803	414 803	443 481	443 481
Utlån til norske kommuner	12 081 008	12 071 700	10 088 101	10 080 287
Sum finansielle eiendeler til amortisert kost	12 495 811	12 486 503	10 531 582	10 523 768
Sum finansielle eiendeler	19 492 172	19 504 477	19 346 334	19 306 361
FINANSIELLE FORPLIKTELSE TIL VIRKELIG VERDI SIKRING				
Utstedte obligasjoner med fortrinnsrett	1 744 658	1 748 349	1 509 154	1 501 873
Finansielle derivater	240 602	240 602	345 305	345 305
Sum finansielle forpliktelser til virkelig verdi sikring	1 985 260	1 988 951	1 854 459	1 847 178
FINANSIELLE FORPLIKTELSE TIL AMORTISERT KOST				
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 170 823	1 170 823	2 181 927	2 181 927
Utstedte obligasjoner med fortrinnsrett	15 597 884	15 980 849	14 605 743	14 549 701
Sum finansielle forpliktelser til amortisert kost	16 768 707	17 151 672	16 787 670	16 731 628
Sum finansielle forpliktelser	18 753 967	19 140 623	18 642 128	18 578 805

Virkelig verdi skal være en representativ pris basert på hva tilsvarende eiendel eller forpliktelse ville vært omsatt for ved normale markedsbetingelser og forhold. Et finansielt instrument anses som notert i et aktivt marked dersom noterte kurser er enkelt og regelmessig tilgjengelig fra en børs, forhandler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse kursene representerer

faktiske og regelmessige forekommende transaksjoner på armlengdes avstand. Dersom markedet for verdipapiret ikke er aktivt, eller verdipapiret ikke er notert på børs eller tilsvarende, benytter konsernet verdsettelsesteknikker for å fastsette virkelig verdi. Disse baseres bl.a. på informasjon om nylige gjennomførte transaksjoner på forretningsmessige vilkår, henvisning til omsetning av lignende instrumenter

NOTE 6 Kategorier av finansielle instrumenter - forts.

og prising ved hjelp av eksternt innhentede rentekurver og rentedifferansekurver. Estimatenes bygger i størst mulig grad på eksterne observerbare markededata, og i liten grad på selskapsesifikk informasjon.

DE ULIKE FINANSIELLE INSTRUMENTER PRISES DERMED PÅ FØLGENDE MÅTE:**Rentebærende verdipapirer - stat**

Til prising av norske statsobligasjoner benyttes Bloomberg som kilde. Det er Oslo Børs som leverer prisen (via Bloomberg). Kursene sammenlignes med kursene fra Reuters for å avdekke eventuelle feil.

Rentebærende verdipapirer – annet enn stat

Andre norske rentepapirer prises hovedsakelig ved bruk av kurser fra Nordic Bond Pricing. De papirene som ikke inngår hos Nordic Bond Pricing prises teoretisk. Teoretisk pris baseres på antatt nåverdi ved salg av posisjonen. Diskontering gjøres ved å benytte en nullkuponkurve. Nullkuponkurven oppjusteres med en kredittspread som skal hensynta obligasjonens risiko. Kredittspreaden beregnes ut fra en spreadkurve hvor obligasjonens durasjon hensyntas. Nordic Bond Pricing er hovedkilde for spreadkurver. Disse leverer selskapsesifikk kurver og kurver for norske sparebanker, kommuner og kraft. Sparebanker har ulike spreadkurver basert på forvaltningskapital. For selskaper hvor Nordic Bond Pricing ikke leverer spreadkurver, benyttes spreadkurver fra

tre norske banker. Når spreadkurver er tilgjengelig fra flere av disse bankene, benyttes et likevektet gjennomsnitt.

Finansielle derivater

Renteswappene verdsettes basert på gjeldende swapkurve på verdsettelsestidspunktet. Derivatavtaler skal bare benyttes for å sikre beløpsmessig balanse og legge til rette for at betalingsforpliktelser overholdes. Derivatavtaler kan bare inngås med motparter med høy kredittkvalitet.

Virkelig verdi av utlån til norske kommuner

Virkelig verdi av utlån og innskudd uten rentebinding anses som tilnærmet lik bokført verdi da kontraktsbetingelsene løpende endres i takt med markedsrenten. Virkelig verdi av utlån med rentebinding beregnes ved å neddiskontere kontraktsfestede kontantstrømmer med markedsrente inklusive en relevant risikomargin på balansedagen.

Virkelig verdi av gjeld til kredittinstitusjoner

Disse transaksjonene verdsettes ved bruk av en verdsettelsesmodell, inkludert relevante kredittspreadjusteringer innhentet i markedet.

Gjeld stiftet ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett

Virkelig verdi i denne kategorien er fastsatt ut i fra interne verdsettelsesmodeller basert på eksterne observerbare data.

NOTE 7 Virkelig verdi hierarki

31.12.2016 TUSEN KRONER	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
EIENDELER				
FINANSIELLE EIENDELER SOM VURDERES TIL VIRKELIG VERDI:				
Rentebærende verdipapirer	49 884	1 673 705	0	1 723 589
Finansielle derivater	0	107 927	0	107 927
Sum finansielle eiendeler som vurderes til virkelig verdi	49 884	1 781 632	0	1 831 516
Finansielle eiendeler som vises til virkelig verdi i note 6:				
Utlån til norske kommuner	0	5 186 458	0	5 186 458
Sum finansielle eiendeler til virkelig verdi sikring	0	5 186 458	0	5 186 458
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0	414 803	0	414 803
Utlån til norske kommuner	0	12 071 700	0	12 071 700
Sum finansielle eiendeler til amortisert kost	0	12 486 503	0	12 486 503

NOTE 7 Virkelig verdi hierarki - forts.

31.12.2016 TUSEN KRONER	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
FORPLIKTELSER				
FINANSIELLE FORPLIKTELSER SOM VURDERES TIL VIRKELIG VERDI:				
Finansielle derivater gjeld	0	240 602	0	240 602
Sum finansielle derivater som vurderes til virkelig verdi	0	240 602	0	240 602
Finansielle forpliktelser som vises til virkelig verdi i note 6:				
Utstedte obligasjoner med fortrinnsrett	0	1 748 349	0	1 748 349
Sum finansielle forpliktelser til virkelig verdi sikring	0	1 748 349	0	1 748 349
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	1 170 823	0	1 170 823
Utstedte obligasjoner med fortrinnsrett	0	15 980 849	0	15 980 849
Sum finansielle forpliktelser til amortisert kost	0	17 151 672	0	17 151 672
31.12.2015 TUSEN KRONER				
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
EIENDELER				
FINANSIELLE EIENDELER SOM VURDERES TIL VIRKELIG VERDI:				
Rentebærende verdipapirer	0	3 133 684	0	3 133 684
Finansielle derivater	0	122 900	0	122 900
Sum finansielle eiendeler som vurderes til virkelig verdi	0	3 256 584	0	3 256 584
Finansielle eiendeler som vises til virkelig verdi i note 6:				
Utlån til norske kommuner	0	5 526 008	0	5 526 008
Sum finansielle eiendeler til virkelig verdi sikring	0	5 526 008	0	5 526 008
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0	443 481	0	443 481
Utlån til norske kommuner	0	10 080 287	0	10 080 287
Sum finansielle eiendeler til amortisert kost	0	10 523 768	0	10 523 768
FORPLIKTELSER				
FINANSIELLE FORPLIKTELSER SOM VURDERES TIL VIRKELIG VERDI:				
Finansielle derivater gjeld	0	345 305	0	345 305
Sum finansielle derivater som vurderes til virkelig verdi	0	345 305	0	345 305
Finansielle forpliktelser som vises til virkelig verdi i note 6:				
Utstedte obligasjoner med fortrinnsrett	0	1 501 873	0	1 501 873
Sum finansielle forpliktelser til virkelig verdi sikring	0	1 501 873	0	1 501 873
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	2 181 927	0	2 181 927
Utstedte obligasjoner med fortrinnsrett	0	14 549 701	0	14 549 701
Sum finansielle forpliktelser til amortisert kost	0	16 731 628	0	16 731 628

NOTE 7 Virkelig verdi hierarki - forts.

Virkelig verdi skal være en representativ pris basert på hva tilsvarende eiendel eller forpliktelse ville vært omsatt for ved normale markedsbetingelser og forhold. Høyeste kvalitet i forhold til virkelig verdi er basert på noterte kurser i et aktivt marked. Et finansielt instrument anses som notert i et aktivt marked dersom noterte kurser er enkelt og regelmessig tilgjengelig fra en børs, forhandler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse kursene representerer faktiske og regelmessige forekommende transaksjoner på armlengdes avstand.

Nivå 1:

Instrumenter i dette nivået henter virkelig verdi fra noterte priser i et aktivt marked for identiske eiendeler eller forpliktelser som enheten har tilgang til ved rapporteringstidspunktet. Eksempler på instrumenter i nivå 1 er børsnoterte papirer.

Nivå 2:

Instrumenter i dette nivået henter virkelig verdi fra observerbare markedsdata. Dette inkluderer priser basert på identiske instrumenter, men hvor instrumentet ikke innehar høy nok omsetningsfrekvens og derfor ikke anses som omsatt i et aktivt marked, samt priser basert på tilsvarende eiendeler og prisledende indikatorer som kan bli bekreftet fra markedsinformasjon. Eksempler på instrumenter i nivå 2 er rentepapirer priset ut fra rentebaner.

Nivå 3:

Instrumenter på nivå 3 innehar ikke observerbare markedsdata eller omsettes i markeder ansett som inaktive. Prisen baseres hovedsakelig på egne beregninger hvor reell virkelig verdi kan avvike hvis instrumentet skulle blitt omsatt.

Det har ikke vært noen bevegelser mellom nivåene.

NOTE 8 Rentebærende verdipapirer

TUSEN KRONER				31.12.2016
Debitorkategorier	Anskaffelseskost	Ureal. gevinst/tap	OIF-renter	Markedsverdi
Stats- og trygdeforvaltningen	49 883	1	0	49 884
Kredittforetak	1 561 494	3 285	3 020	1 567 799
Kommuneforvaltningen	98 050	7 427	429	105 906
Sum	1 709 427	10 713	3 449	1 723 589

Effektiv rente: 1,45%

TUSEN KRONER				31.12.2015
Debitorkategorier	Anskaffelseskost	Ureal. gevinst/tap	OIF-renter	Markedsverdi
Kredittforetak	2 236 739	-12 488	3 798	2 228 049
Kommuneforvaltningen	843 637	10 087	2 117	855 841
Multilaterale utviklingsbanker (ikke banker)	50 265	-532	61	49 794
Sum	3 130 641	-2 933	5 976	3 133 684

Effektiv rente: 1,72%

Effektiv rente er beregnet som en yield-to-maturity, det vil si at det er det konstante rentenivået man kan diskontere alle de framtidige kontantstrømmene på verdipapirene på for å få verdipapirenes samlede markedsverdi.

NOTE 9 Finansielle derivater

TUSEN KRONER	31.12.2016		31.12.2015	
	Nominelt beløp	Virkelig verdi	Nominelt beløp	Virkelig verdi
Innlån i NOK	1 065 000	84 670	1 385 000	122 895
Innlån i valuta	0	0	0	0
Utlån	1 292 583	23 257	100 000	5
Sum eiendeler	2 357 583	107 927	1 485 000	122 900
Innlån i NOK	600 000	-7 930	0	0
Innlån i valuta	0	0	0	0
Utlån	3 901 602	-227 265	4 992 761	-336 553
Plasseringer	100 000	-5 408	100 000	-8 752
Sum gjeld	4 601 602	-240 602	5 092 761	-345 305

Renteavtaler benyttes for å korrigere for skjevheter mellom selskapets utlån og innlån med hensyn til renterisikoeksponering. Alle de inngåtte avtalene er sikringsforretninger. Verdiendring fra effektiv del av sikringsinstrumentene sammenstilles med verdiendring for sikret risiko av sikringsobjektene.

Renteswapper er avtaler om bytte av rentebetingelser i en fremtidig periode. De omfatter ikke bytte av hovedstol.

NOTE 10 Netto renteinntekter

TUSEN KRONER	01.01.2016 -31.12.2016	01.01.2015 -31.12.2015
Renter på utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	4 214	6 702
Renter på utlån til kunder	387 482	430 665
Renter verdipapirer	45 869	48 267
Sum renteinntekter	437 565	485 634
Renter på gjeld til KLP Banken	-332 186	-48 269
Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	-37 215	-368 152
Amortisering av over/underkurs på obligasjoner med fortrinnsrett	-129	636
Sum rentekostnader	-369 530	-415 784
Netto renteinntekter	68 035	69 850

NOTE 11 Utlån og fordringer

TUSEN KRONER	31.12.2016	31.12.2015
UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KREDITTINSTITUSJONER		
Bankinnskudd	414 803	443 481
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	414 803	443 481
UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KUNDER		
Hovedstol på utlån	17 006 131	15 284 970
Virkelig verdi sikring	186 640	313 225
Over-/underkurs	-19 032	-22 857
Påløpte renter	72 115	70 931
Utlån til og fordringer på kunder	17 245 853	15 646 269

Alle utlån er lån til, eller lån garantert av, norske kommuner og fylkeskommuner, herunder lån til kommunale foretak og interkommunale selskaper (offentlige lån). Garantier er av selvskyldnertype som dekker både avdrag og renter.

NOTE 12 Finansiell risikostyring**Organisering av risikostyringen**

KLP Kommunekreditt AS er et heleiet datterselskap av KLP Banken AS. Styret har etablert et rammeverk for risikostyring som har til hensikt å sørge for at risikoer blir identifisert, analysert og gjenstand for styring ved hjelp av retningslinjer, rammer, rutiner og instruksjoner. Styret har vedtatt retningslinjer som omfatter de mest sentrale enkeltrisikoen, samt en overordnet retningslinje for risikostyring som omfatter prinsipper, organisering, rammer m.v. for bankens samlede risiko. Retningslinjene er av overordnet karakter og utfylles av rutiner og instruksjoner fastsatt på administrativt nivå. Retningslinjene angir hvilke avdelinger som er ansvarlig for håndtering av de ulike risikoene og omhandler også etablering av en egen risikokontrollfunksjon. Formålet med

risikokontrollfunksjonen er blant annet å kontrollere at retningslinjene for risikostyring blir fulgt. Denne funksjonen utføres av avdeling for risikoanalyse og -kontroll, som har ansvar for å utarbeide periodiske risikorapporter til ledelsen og styret samt rapportere ved eventuelle brudd på retningslinjer. Avdelingen, som har en uavhengig rolle i forhold til øvrige avdelinger, har også andre oppgaver knyttet til selskapets risikostyring. Ansvaret for den operative styringen av selskapets likviditetsrisiko, valutarisiko og renterisiko tilligger finansavdelingen. KLP Banken har nedsatt et risikoutvalg, som er et underutvalg av styret. Risikoutvalget behandler saker særlig knyttet til risiko og har en rådgivende funksjon overfor styret.

NOTE 13 Kredittrisiko

Med kredittrisiko forstås her risikoen for tap knyttet til at lånekunder, derivatmotparter, utstedere av verdipapirer og andre motparter ikke kan eller vil gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at etablerte sikkerheter ikke dekker utestående krav.

KLP Kommunekreditt AS yter lån til, eller lån garantert av, norske kommuner og fylkeskommuner, herunder lån til kommunale foretak og interkommunale selskaper (offentlige lån). Garantier skal være av selvskyldnertype.

13.1 Kontroll og begrensning av kredittrisiko

Styret har vedtatt en retningslinje for kredittrisiko som inneholder overordnede retningslinjer, krav og rammer knyttet til kredittrisiko. Retningslinjen slår fast at banken skal ha en lav

kredittrisiko profil og inneholder begrensninger på typer av utlån og prinsipper for organisering og drift av selskapets utlånsvirksomhet. Retningslinjen inkluderer også en overordnet fullmaktsstruktur for utlån og øvrig motpartseksposering. Fullmaktene er knyttet til styrevedtatte rammer for en stor del av selskapets enkeltlåntakere og disse rammene avledes av en risikoklassifisering hvor de enkelte låntakere tilordnes en risikoklasse basert på et sett av faste kriterier. Det er videre fastsatt krav til rapportering til styret om utnyttelse av rammene.

Kredittrisiko knyttet til verdipapirutstedere, derivatmotparter og andre motparter innenfor finansområdet er også begrenset av styrevedtatte rammer på enkeltmotparter. Disse rammene er basert på motpartens soliditet og andre vurderinger av motpartenes kredittverdighet.

NOTE 13 Kredittrisiko - forts.

Ved behandling av alle nye lånesøknader kontrolleres det om kundens kredittramme er større enn summen av omsøkt lånebeløp og løpende lån. I retningslinjen for kredittrisiko omtalt ovenfor er det fastsatt krav til rapportering til styret om utnyttelse av rammene. Eventuelle overskridelser av rammene skal uansett rapporteres til selskapets styre.

13.2 Lån etter type sikkerhet/eksponering (hovedstol)

TUSEN KRONER	31.12.2016	31.12.2015
Utlån til kommuner og fylkeskommuner	14 637 875	13 274 548
Utlån med kommunal/fylkeskommunal garanti	2 368 255	2 010 422
Sum	17 006 131	15 284 970
Beløp som forfaller mer enn 12 måneder etter balansedato	16 092 557	14 422 372

Selskapet investerer også i verdipapirer utstedt av stat, kommuner og fylkeskommuner og vil videre ha kredittrisikoeksponering i form av såkalt «fyllingssikkerhet». Fyllingssikkerheten kan etter selskapets interne retningslinjer være i form av innskudd i banker som tilfredsstiller minstekrav til rating samt obligasjoner med fortrinnsrett utstedt av norske kredittforetak.

Kredittkvalitet verdipapirer, bankinnskudd og derivater

Verdipapirer med ekstern kredittvurdering (Moody's)

TUSEN KRONER	31.12.2016	31.12.2015
AAA	1 709 000	2 379 000

Verdipapirer uten ekstern kredittvurdering

TUSEN KRONER	31.12.2016	31.12.2015
Verdipapirer utstedt av norske kommuner/fylkeskommuner	0	745 445

Innskudd i banker fordelt på ekstern kredittvurdering (Moody's)

TUSEN KRONER	31.12.2016	31.12.2015
Aa1-Aa3	197 806	229 481
A1-A3	216 997	214 000
Baa1	-	-
Sum	414 803	443 481

NOTE 13 Kredittrisiko - forts.

Selskapet vil også kunne være eksponert mot kredittrisiko som følge av inngåtte derivatavtaler. Formålet med slike avtaler er å redusere risikoer som oppstår som følge av selskapets inn- og utlånsaktiviteter. Selskapets interne retningslinjer stiller krav til kredittverdigheten til derivatmotpartene. Samtlige derivatavtaler er inngått med motparter med minimum rating A1 (Moody's).

13.3 Maksimal eksponering mot kredittrisiko

KLP Kommunekreditt AS måler maksimumseksponering som hovedstol og påløpt rente. Det utveksles ikke kontant- eller verdipapirsikkerhet eller utføres andre kredittforbedringer. Tabellen under viser maksimumseksponeringen for KLP Kommunekreditt AS.

Maksimal eksponering mot kredittrisiko

TUSEN KRONER	31.12.2016	31.12.2015
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	414 803	443 481
Utlån til og fordringer på kunder	17 078 246	15 355 901
Rentebærende verdipapirer	1 723 589	3 136 616
Finansielle derivater	107 927	122 900
Sum	19 324 565	19 058 898

13.4 Utlån som er forfalt eller nedskrevet

Selskapet har ikke påløpte tap på utlån. Selskapet anser alle fordringer som tilfredsstillende sikret.

Utlån som er forfalt eller nedskrevet

TUSEN KRONER	31.12.2016	31.12.2015
Hovedstol på lån med betalinger med 7-30 dagers mislighold	28 331	287 199
Hovedstol på lån med betalinger med 31-90 dagers mislighold	49 391	0
Hovedstol på lån med betalinger med mer enn 90 dagers mislighold	0	0
Sum lån som er forfalt	77 722	287 199
Relevant sikkerhet eller garantier	77 722	287 199
Utlån som er nedskrevet	-	-

13.5 Konsentrasjon av kredittrisiko

Selskapets utlån er i sin helhet knyttet til finansiering av offentlig sektor og porteføljen har følgelig høy konsentrasjon mot én enkelt sektor. Den underliggende kredittrisikoen mot denne sektoren er imidlertid så vidt lav at det neppe lar seg gjøre å redusere denne konsentrasjonen uten å øke samlet risiko i

porteføljen. Konsentrasjonen mot norsk offentlig sektor oppleves følgelig ikke som en risikomessig utfordring. Konsentrasjonen mot enkeltlåntakere er begrenset av individuelle styrefastsatte rammer. KLP Kommunekreditt AS største eksponering per 31. desember 2016 var på omlag 3,6% av selskapets totale utlån.

NOTE 14 Markedsrisiko

Med markedsrisiko forstås her risiko for redusert virkelig verdi av selskapets egenkapital som følge av svingninger i markedspriser for selskapets eiendeler og gjeld. Endringer i kredittmarginer er imidlertid ekskludert idet dette faller inn under begrepet kredittisiko.

KLP Kommunekreditt AS er eksponert mot markedsrisiko som følge av selskapets inn- og utlånsvirksomhet og forvaltning av selskapets likviditet. Eksponeringen er imidlertid begrenset til renterisiko og valutarisiko. Renterisiko oppstår som følge av forskjeller i tidspunkt for renteregulering for selskapets eiendeler og gjeld. Risikoen knyttet til slike ubalanser reduseres ved hjelp av derivatkontrakter. Alle innlån er i norske kroner. Hele utlånsporteføljen består av lån i norske kroner.

Note 14.1 Måling av markedsrisiko

Renterisiko måles som verdiendring ved ett prosentpoengs endring i alle renter. Valutarisiko måles som verdiendring ved 10 % ugunstig valutakursendring i alle valutaer.

Note 14.2 Renterisiko

Retningslinje for markedsrisiko er selskapets overordnede retningslinjer, krav og rammer knyttet til markedsrisiko. Ret-

ningslinjen slår fast at markedsrisikoen skal søkes redusert slik at den samlede markedsrisiko er lav. Det fremgår videre at selskapet ikke aktivt skal ta posisjoner som eksponerer selskapet for markedsrisiko. Videre er det i retningslinjen fastsatt rammer for renterisiko både for den samlede renterisikoen for uendelig tidshorison og for rullerende 12-månedersperioder. Rammene er satt i forhold til selskapets ansvarlige kapital, og nivået på rammene skal sikre at den vedtatte lave markedsrisikoprofilen etterleves. Det operative ansvaret for styring av selskapets markedsrisiko tilligger finansavdelingen. Avdeling for risikoanalyse og -kontroll rapporterer selskapets faktiske eksponering i forhold til rammer etter retningslinjer fastsatt av styret.

Renterisiko oppstår fordi rentebindingstiden for eiendelene og gjelden ikke er sammenfallende. Gapet i tabellen nedenfor viser forskjellen mellom eiendeler og gjeld som kan rentereguleres innenfor de gitte tidsintervallene. Reprisings-tidspunkt viser løpetid frem til neste avtalte rentereguleringstidspunkt. Flytende lån og kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner er lagt i tidsintervallet inntil 1 måned, mens fastrentelån, verdipapirer og gjeld er lagt i tidsintervallet der det er avtalt renteregulering.

Renterisiko KLP Kommunekreditt AS

Reprisingstidspunkt for rentebærende eiendeler og gjeld per 31. desember 2016

TUSEN KRONER	Sum Hovedstol	Inntil 1 mnd	Fra 1 mnd til 3 mnd	Fra 3 mnd til 12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Utlån	17 006 131	12 201 466	75 847	704 917	3 071 540	952 361
Verdipapirer	1 709 000	394 000	1 165 000	50 000	100 000	0
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	414 803	414 803	0	0	0	0
Sum	19 129 934	13 010 269	1 240 847	754 917	3 171 540	952 361
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	17 230 000	4 000 000	11 565 000	315 000	1 350 000	0
Gjeld til finansinstitusjoner	1 170 000	1 170 000	0	0	0	0
Sum	18 400 000	5 170 000	11 565 000	315 000	1 350 000	0
Gap	729 934	7 840 269	-10 324 153	439 917	1 821 540	952 361
Finansielle derivater	0	191 365	3 227 053	-439 770	-1 748 843	-1 229 806
Nettogap	729 934	8 031 635	-7 097 100	147	72 697	-277 445

NOTE 14 Markedsrisiko - forts.

Reprisingstidspunkt for rentebærende eiendeler og gjeld per 31. desember 2015

TUSEN KRONER	Sum Hovedstol	Inntil 1 mnd	Fra 1 mnd til 3 mnd	Fra 3 mnd til 12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Utlån	15 284 970	10 607 278	37 356	850 527	2 403 725	1 386 084
Verdipapirer	3 124 445	300 000	1 979 000	745 445	100 000	0
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	443 481	443 481	0	0	0	0
Sum	18 852 896	11 350 759	2 016 356	1 595 972	2 503 725	1 386 084
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	16 055 000	170 000	14 500 000	0	1 385 000	0
Gjeld til finansinstitusjoner	2 180 000	2 180 000	0	0	0	0
Sum	18 235 000	2 350 000	14 500 000	0	1 385 000	0
Gap	617 896	9 000 759	-12 483 644	1 595 972	1 118 725	1 386 084
Finansielle derivater	0	542 547	2 807 984	-756 818	-889 212	-1 704 501
Nettogap	617 896	9 543 306	-9 675 660	839 154	229 513	-318 417

Selskapets rentefølsomhet per 31. desember 2016, målt som verdiendring ved ett prosentpoengs endring i alle renter utgjorde 6,3 millioner NOK.

14.3 Valutarisiko

Selskapet hadde pr 31.12.16 ingen innlån i eksponering i fremmed valuta, og dermed ingen valutarisiko.

NOTE 15 Likviditetsrisiko

Med likviditetsrisiko forstås risikoen for at selskapet ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering.

Note 15.1 Styring av likviditetsrisiko

Styringen av KLP Kommunekreditts likviditetsrisiko må ses i sammenheng med styringen av likviditetsrisikoen i KLP Banken-konsernet. For konsernet er det etablert en retningslinje for likviditetsrisiko som inneholder prinsipper, retningslinjer, krav og rammer som gjelder for styring av likviditetsrisikoen. Retningslinjen slår fast at konsernet skal ha en moderat likvi-

ditetsrisikoprofil og det er fastsatt ulike krav og rammer for å etterleve dette, herunder mål for innskuddsdekning, rammer for refinansieringsbehov for ulike tidshorisonter og krav til likviditetsbuffer. Styret har videre vedtatt en beredskapsplan for likviditetskriser som del av retningslinjen for likviditetsrisiko. I tillegg til krav på konsernnivå er det etablert egne spesifikke krav for KLP Kommunekredit, herunder krav til stadig positiv kontantstrøm, rammer for refinansieringsbehov og krav til likviditetsreserve og trekkrettighet. Det operative ansvaret for styring av selskapets likviditetsrisiko tilligger Finansavdelingen. Avdeling for risikoanalyse og -kontroll rapporterer selskapets faktiske eksponering i forhold til rammer etter retningslinjer fastsatt av styret.

NOTE 15 Likviditetsrisiko - forts.**Note 15.2 Forfallsanalyse**

Tabellene nedenfor viser forfallsanalyse av selskapets eiendeler og gjeld inkludert stipulerte renter.

Likviditetsrisiko KLP Kommunekreditt AS

Forfallsanalyse for eiendeler og forpliktelser pr. 31. desember 2016:

TUSEN KRONER	Sum	Udefinert	Inntil 1 mnd	Fra 1 mnd til 3 mnd	Fra 3 mnd til 12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Utlån	21 648 076	0	55 400	282 615	878 208	4 661 789	15 770 064
Verdipapirer	1 772 455	0	1 465	4 815	402 821	1 363 355	0
Fordringer på kredittinstitusjoner	414 803	0	414 803	0	0	0	0
Sum	23 835 334	0	471 668	287 430	1 281 029	6 025 144	15 770 064
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	18 152 471	0	26 847	31 800	1 138 949	16 954 875	0
Finansielle derivater	171 265	0	3 363	11 630	33 554	109 040	13 677
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 205 980	0	1 598	2 809	14 673	1 186 900	0
Sum	19 529 716	0	31 808	46 239	1 187 176	18 250 816	13 677
Netto kontantstrøm	4 305 618	0	439 860	241 191	93 853	-12 225 672	15 756 387

Forfallsanalyse for eiendeler og forpliktelser pr. 31. desember 2015:

TUSEN KRONER	Sum	Udefinert	Inntil 1 mnd	Fra 1 mnd til 3 mnd	Fra 3 mnd til 12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Utlån	19 755 998	0	57 181	184 518	1 004 673	4 354 051	14 155 575
Verdipapirer	3 262 393	0	1 104	8 475	936 873	2 265 216	50 725
Fordringer på kredittinstitusjoner	443 481	0	443 481	0	0	0	0
Sum	23 461 872	0	501 766	192 993	1 941 546	6 619 267	14 206 300
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	16 719 110	0	656	51 991	2 327 383	14 339 080	0
Finansielle derivater	224 794	0	5 200	14 081	48 730	115 604	41 179
Gjeld til kredittinstitusjoner	2 190 558	0	3 653	2 186 905	0	0	0
Sum	19 134 462	0	9 509	2 252 977	2 376 113	14 454 684	41 179
Netto kontantstrøm	4 327 410	0	492 257	-2 059 984	-434 567	-7 835 417	14 165 121

Det er gitt et 15 måneders internlån fra KLP Banken AS til KLP Kommunekreditt AS på 1.170.000 kr, som er definert som Gjeld til kredittinstitusjoner. Dette lånet rulleres løpende hver 3. måned og rentefikses hver måned.

NOTE 16 Lønn og forpliktelser for ledende personer m.v.

2016 TUSEN KRONER	Utbetalt fra KLP Kommunekreditt AS				Utbetalt fra annet foretak i samme konsern					
	Lønn, honorar m.v.	Andre ytelser	Årets pensjonsopptjening	Lån	Lønn, honorar m.v.	Andre ytelser	Årets pensjonsopptjening	Lån	Rentesats per 31.12.2016	Avdragsplan ^{b)}
Ledende ansatte										
Christopher A. Steen, avdelingsleder finans/adm. direktør til 24. november ^{2,4)}	-	-	-	-	886	17	159	2 899	1,95-2,20	A31/42
Carl Steinar Lous, avdelingsleder offentlig marked/ adm. direktør fra 24. november ⁴⁾	-	-	-	-	354	103	90	2 535	1,95	A31
Styret										
Sverre Thornes, leder	-	-	-	-	3 807	206	1 413	11 840	1,95-2,35	A46
Aage E. Schaanning	-	-	-	-	3 338	164	1 193	5 680	1,95	Fleksilån
Toril Sigrid Lahnstein	72	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eva M. Salvesen	22	-	-	-	130	-	-	-	-	-
Ansatte										
Sum lån ansatte i KLP Kommunekreditt								5 434	-	-

2015 TUSEN KRONER	Utbetalt fra KLP Kommunekreditt AS				Utbetalt fra annet foretak i samme konsern					
	Lønn, honorar m.v.	Andre ytelser	Årets pensjonsopptjening	Lån	Lønn, honorar m.v.	Andre ytelser	Årets pensjonsopptjening	Lån	Rentesats per 31.12.2015	Avdragsplan ^{b)}
Ledende ansatte										
Arnulf Arnøy, adm. direktør til medio oktober ^{2,3)}	-	-	-	-	1 161	86	430	919	2,25	A28
Christopher A. Steen, adm. direktør fra medio oktober ³⁾	-	-	-	-	237	5	52	2 939	2,25-2,45	A34/A42
Styret										
Sverre Thornes, leder	-	-	-	-	3 694	167	1 509	10 017	2,25	A45
Aage E. Schaanning	-	-	-	-	3 264	150	1 301	3 127	2,25-2,45	A22/A23
Toril Sigrid Lahnstein	70	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eva M. Salvesen	21	-	-	-	137	-	-	-	-	-
Ansatte										
Sum lån til ansatte i KLP Kommunekreditt AS								3 858	-	-

1) A=annuitetslån, S=serielån, siste avdrag 2) Fratrådt vervet i løpet av året 3) Ytelser er oppgitt for den perioden vedkommende har innehatt vervet som administrerende direktør i KLP Kommunekreditt. 4) Ytelser er oppgitt for perioden fra Carl Steinar Lous ble ansatt som avdelingsleder i KLP Banken, dvs 1. oktober

Styret i KLP har fastsatt prinsipper og retningslinjer for godtgjørelse som gjelder for hele konsernet, samt etablert et kompensasjonsutvalg som er et underutvalg av styret. Utvalget innstiller på og fører kontroll med at godtgjørelsesordningene i konsernet er i tråd med styrets prinsipper og retningslinjer.

Administrerende direktør er en innleid funksjon fra morselskapet KLP Banken, og vedkommende mottar ingen ytelser direkte fra KLP Kommunekreditt for vervet (gjelder både fratrådt og ny administrerende direktør). KLP Kommunekreditt refunderer den andelen av ytelsene som knytter seg til rollen som administrerende direktør. Hverken fratrådt eller ny administrerende direktør har avtale om prestasjonslønn (bonus) eller lønnsgaranti ved eventuell oppsigelse. Pensjonsalder for administrerende direktør er 70 år.

Det foreligger ingen forpliktelser til å gi styreleder særskilt vederlag eller andre fordeler ved opphør eller endring av ansettelsesforholdet eller vervet.

Honorar for styremedlemmer fastsettes av generalforsamlingen. Styremedlemmer som er ansatt i KLP-konsernet uten å være valgt av og blant de ansatte mottar ikke honorar for styrevervet. Ytelser utover mottatt styrehonorar for styremedlemmer ansatt i KLP-konsernet oppgis bare dersom disse inngår i gruppen ledende ansatte i KLP-konsernet. Dette gjelder også eventuelle utlån disse måtte ha i konsernet.

Alle ytelser er oppgitt uten påslag for arbeidsgiveravgift.

Det vises forøvrig til beskrivelse av hovedprinsippene til fastsettelse av godtgjørelse i KLP-konsernet som kan søkes opp på klp.no.

NOTE 17 Gjeld til kredittinstitusjoner

31.12.2016 TUSEN KRONER	Valuta	Rente	Forfall	Pålydende	Påløpte renter	Bokført verdi
Gjeld til KLP Banken AS	NOK	Fast	15.03.2018	1 170 000	824	1 170 823
Sum gjeld til Kredittinstitusjoner				1 170 000	824	1 170 823
Rente på gjeld til kredittinstitusjoner, på rapporteringstidspunkt						1,49 %

Renten er beregnet som et vektet gjennomsnitt på act/360-basis.

31.12.2015 TUSEN KRONER	Valuta	Rente	Forfall	Pålydende	Påløpte renter	Bokført verdi
Gjeld til KLP Banken AS	NOK	Fast	16.03.2016	2 180 000	1 927	2 181 927
Sum gjeld til Kredittinstitusjoner				2 180 000	1 927	2 181 927
Rente på gjeld til kredittinstitusjoner, på rapporteringstidspunkt						1,90 %

Renten er beregnet som et vektet gjennomsnitt på act/360-basis.

NOTE 18 Verdipapirgjeld - børsnoterte obligasjoner med fortrinnsrett

TUSEN KRONER	31.12.2016	31.12.2015
Obligasjoner, nominell verdi	19 985 000	16 055 000
Verdijusteringer	67 646	106 565
Opptjente renter	44 896	33 332
Egenbeholdning, nominell verdi	-2 755 000	-80 000
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	17 342 542	16 114 897
Rente på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer, på rapporteringstidspunkt	1,52 %	1,45 %

Renten er beregnet som et vektet gjennomsnitt på act/360-basis. Den inkluderer effekt av rentesikringer og amortiseringskostnader.

TUSEN KRONER	Balanse 31.12.2016	Emittert	Forfall/innløst tilbakekjøpt	Andre endringer	31.12.2015
ENDRING AV GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER					
Obligasjoner, nominell verdi	19 985 000	7 100 000	-3 170 000	0	16 055 000
Verdijusteringer	67 646	0	0	-38 919	106 565
Opptjente renter	44 896	0	0	11 564	33 332
Egenbeholdning, nominell verdi	-2 755 000	0	-2 675 000	0	-80 000
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	17 342 542	7 100 000	-5 845 000	-27 355	16 114 897

NOTE 19 Presentasjon av eiendeler og gjeld som er gjenstand for netto oppgjør

31.12.2016 TUSEN KRONER				Relaterte beløp som ikke er presentert netto		
	Brutto finansielle eiendeler/gjeld	Brutto eiendeler/gjeld som er presentert netto	Balansført verdi	Finansielle instrumenter	Sikkerhet i kontanter	Netto beløp
EIENDELER						
Finansielle derivater	107 927	0	107 927	-107 927	0	0
Sum	107 927	0	107 927	-107 927	0	0
GJELD						
Finansielle derivater	240 602	0	240 602	-107 927	0	132 675
Sum	240 602	0	240 602	-107 927	0	132 675
31.12.2015 TUSEN KRONER				Relaterte beløp som ikke er presentert netto		
	Brutto finansielle eiendeler/gjeld	Brutto eiendeler/gjeld som er presentert netto	Balansført verdi	Finansielle instrumenter	Sikkerhet i kontanter	Netto beløp
EIENDELER						
Finansielle derivater	122 900	0	122 900	-122 900	0	0
Sum	122 900	0	122 900	-122 900	0	0
GJELD						
Finansielle derivater	345 305	0	345 305	-122 900	0	222 405
Sum	345 305	0	345 305	-122 900	0	222 405

Formålet med noten er å vise den potensielle effekten av netting avtaler i KLP Kommunekreditt AS. Notene viser derivatposisjoner i balansen.

NOTE 20 Kapitaldekning

TUSEN KRONER	31.12.2016	31.12.2015
Aksjekapital og overkurs	675 000	675 000
Annen egenkapital	66 864	14 216
Sum egenkapital	741 864	689 216
Fradrag goodwill og andre immatrielle eiendeler	0	0
Utsatt skattefordel	0	-1 746
Ren kjernekapital	741 864	687 470
Tilleggskapital	0	0
Tilleggskapital	0	0
Sum tellende ansvarlig kapital	741 864	687 470
Kapitalkrav	310 430	306 812
Overskudd av ansvarlig kapital	431 434	380 658
Beregningsgrunnlag kredittrisiko		
Institusjoner	117 712	122 521
Lokale og regionale myndigheter	3 491 045	3 320 023
Obligasjoner med fortrinnsrett	156 780	227 784
Beregningsgrunnlag kredittrisiko	3 765 537	3 670 328
Kredittrisiko	301 243	293 626
Operasjonell risiko	9 045	13 186
CVA	142	0
Samlet kapitalkrav eiendeler	310 430	306 812
Ren kjernekapitaldekning prosent	19,1 %	17,9 %
Tilleggskapital prosent	0,0 %	0,0 %
Kapitaldekning prosent	19,1 %	17,9 %
Uvektet kapitaldekning	3,8 %	3,5 %

KAPITALKRAV PR 31.12.2016	Kjernekapital	Tilleggskapital	Ansvarlig kapital
Minstekrav uten buffere	4,5 %	3,5 %	8,0 %
Bevaringsbuffer	2,5 %	0,0 %	2,5 %
Systemrisikobuffer	3,0 %	0,0 %	3,0 %
Motsyklisk buffer	1,5 %	0,0 %	1,5 %
Gjeldende kapitalkrav inkl. buffere	11,5 %	3,5 %	15,0 %

NOTE 21 Skatt

TUSEN KRONER	2016	2015
Regnskapsmessig resultat før skatt	53 198	19 606
Forskjeller mellom regnskapsmessig- og skattemessig resultat:		
Tilbakeføring av verdiendring finansielle eiendeler	-13 645	31 743
Andre permanente forskjeller	0	-143
Endring i forskjeller som påvirker forholdet mellom regnskapsmessig og skattemessig inntekt	1 201	-4 189
Skattemessig resultat	40 754	47 017
Avstemming av grunnlag utsatt skatt/skattefordel		
Utsatt skattefordel knyttet til:		
Finansielle instrumenter	-24 688	-45 699
Sikring av innlån	-18 923	-30 736
Verdipapirer	0	-733
Overkurs-/underkurs på innlån	-720	-230
Sum utsatt skattefordel	-44 331	-77 398
Utsatt skatt knyttet til:		
Verdipapirer	2 571	0
Utlån til kunder og kredittforetak	43 069	75 652
Sum utsatt skatt	45 641	75 652
Netto utsatt skatt/skattefordel	1 310	-1 746
Utsatt skattefordel	0	-1 746
Balansført utsatt skattefordel	0	-1 746
Utsatt skatt	1 310	0
Skattevirkning av konsernbidrag	10 188	12 695
Balansført utsatt skatt	11 499	12 695
Oppsummering av årets skattekostnad:		
Resultatført skatt som gjelder tidligere år	0	38
Resultatført endring av utsatt skatt	3 056	-7 300
Resultatført skatt av konsernbidrag	10 188	12 695
Sum skattekostnad	13 245	5 433
Effektiv skatteprosent	24,9 %	27,7 %
Avstemming av skatteprosent:		
Resultat før skatt	53 198	19 606
Skattekostnad, nominell skattesats	13 300	5 294
Skattekostnad, effektiv skattesats	13 245	5 433
Forskjell mellom effektiv og nominell skattesats	55	-139
Resultatført skatt som gjelder tidligere år	0	-38
Skatteeffekt av permanente forskjeller	0	39
Effekt av endret skattesats på utsatt skatt/utsatt skattefordel	55	-140
Total	55	-139

NOTE 22 Antall årsverk og ansatte

KLP Kommunekreditt AS har 2 ansatte, de mottar ikke godtgjørelse eller andre ytelser fra selskapet.
KLP Kommunekreditt AS kjøper personaltjenester fra andre selskaper i KLP-konsernet.

NOTE 23 Annen gjeld og avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelseser

TUSEN KRONER	31.12.2016	31.12.2015
Mellomværende selskap i samme konsern	4 110	4 573
Kreditorer	394	69
Annen gjeld	4	4
Sum annen gjeld	4 508	4 646
Merverdiavgift	264	69
Avsatte kostnader	4 131	577
Sum påløpte kostnader og forpliktelseser	4 395	646

NOTE 24 Transaksjoner med nærstående parter

TUSEN KRONER	01.01.2016 -31.12.2016	01.01.2015 -31.12.2015
RESULTATPOSTER		
KLP Banken AS, renter på innlån	-37 215	-48 269
KLP Banken AS, administrative tjenester (selvkost)	-12 830	-14 168
KLP Kapitalforvaltning AS, honorar utførte tjenester	-341	-321
Sum	-50 386	-62 758

TUSEN KRONER	31.12.2016	31.12.2015
BALANSEPOSTER		
KLP Banken AS, gjeld til kredittinstitusjoner	-1 170 823	-2 181 927
KLP Banken AS, avregning lån	24 060	302
NETTO MELLOMVÆRENDE TIL:		
KLP Banken AS	-4 018	-4 494
KLP Kapitalforvaltning AS	-92	-79
Sum	-1 150 873	-2 186 198

Det er ingen direkte lønnskostnader i KLP Kommunekreditt AS. Personalkostnader (administrative tjenester) blir fordelt fra KLP Banken AS.

Transaksjoner med nærstående parter er gjennomført til generelle markedsbetingelser, med unntak av selskapets andel av fellesfunksjoner, som er fordelt til selvkost. Fordelingen er basert på faktisk bruk. Alle mellomværende blir gjort opp fortløpende.

NOTE 25 Honorar til revisor

	01.01.2016 -31.12.2016	01.01.2015 -31.12.2015
Ordinær revisjon	273	428
Attestasjonstjenester	182	86
Skatterådgivning	0	0
Sum honorar til revisor	455	514

Beløpene ovenfor er inklusive merverdiavgift.

NOTE 26 Andre eiendeler

TUSEN KRONER	31.12.2016	31.12.2015
Mellomregning konsernselskaper	24 060	302
Forskuddsbetalte kostnader	0	949
Sum	24 060	1 251

NOTE 27 Betingede forpliktelser

TUSEN KRONER	31.12.2016	31.12.2015
Lånetilsagn	206 936	196 015
Sum betingede forpliktelser	206 936	196 015

Dette er kontraktsfestede utbetalinger til lånetagere, som med stor sansynlighet vil utbetales.

NOTE 28 Kontanter og kontantekvivalenter og øvrige utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner

TUSEN KRONER	31.12.2016	31.12.2015
Bankinnskudd drift	402 810	430 916
Kontantbeholdning	0	0
Sum kontanter og kontantekvivalenter (likviditetsbeholdning)	402 810	430 916
Bankinskudd til bruk for kjøp og salg i verdipapirvirksomheten	11 993	12 565
Utlån til og fordring på kredittinstitusjoner	414 803	443 481

Til generalforsamlingen i KLP Kommunekreditt AS

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert KLP Kommunekreditt AS' årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettvise bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2016, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2016. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

Sentrale forhold ved revisjonen

Hvordan vi i vår revisjon håndterte sentrale forhold ved revisjonen

Risiko for kredittap i utlånsportefølje (Vi viser også til note 3)

Kredittforetaket har utlån på kr 17,2 mrd til kommuner og fylkeskommuner og selskaper med offentlig garanti. Kommuneloven gir kredittforetaket sikkerhet for at kredittap ikke kan oppstå på slike utlån under forutsetning av at kommunelovens krav ved låneopptak er oppfylt. Vi viser til styrets årsberetning for ytterligere omtale.

For å sikre at kredittforetakets utlån beskyttes mot kredittap av bestemmelsene i kommuneloven, har kredittforetaket etablert en prosess som medfører en detaljert gjennomgåelse av lånesøknader og dokumentasjon for å sikre at kommunelovens krav er oppfylt ved innvilgelse. Prosessen omfatter formelle kontroller og arbeidsdeling som skal sørge for at prosessen er gjennomført før lånet innvilges eller ved overføring av lånet fra andre konsernselskaper til kredittforetaket.

PricewaterhouseCoopers AS, Brattørkaia 17 B, Postboks 6365 Sluppen, NO-7492 Trondheim

T: 02316, org.no.: 987 009 713 MVA, www.pwc.no

Statsautoriserte revisorer, medlemmer av Den norske Revisorforening og autorisert regnskapsførerselskap

Revisors beretning - 10. mars 2017 - KLP Kommunekreditt AS

Vi har fokusert på kredittforetakets kontroller rettet mot overholdelse av lovens krav ved innvilgelse av utlån fordi dette er en grunnleggende forutsetning for at det ikke skal foreligge tapspotensiale i porteføljen, som kan ha virkning på resultatet.

Vår revisjon ble gjennomført ved at vi innhentet dokumentasjon og undersøkte om prosessen var gjennomført tidsriktig og i overensstemmelse med kredittforetakets rutiner. Våre undersøkelser omfattet en vurdering av om den underliggende dokumentasjon kredittforetaket hadde innhentet understøttet de konklusjoner kredittforetaket hadde trukket om at kravene i kommuneloven var oppfylt. Våre undersøkelser avdekket ikke avvik av betydning.

IT-systemer som understøtter finansiell rapportering

Kredittforetakets finansielle rapporteringssystemer og virksomhet er avhengig av komplekse IT-systemer. Vi har fokusert på dette området fordi eventuelle svakheter i automatiserte prosesser og tilhørende IT-avhengige manuelle kontroller kan medføre problemer knyttet til den løpende driften av IT-systemene og risiko for feil.

Kredittforetaket benytter eksterne serviceleverandører for å drifte enkelte sentrale IT-systemer. Revisor hos de relevante serviceorganisasjonene er benyttet til å evaluere design og effektivitet av og teste etablerte kontroller som skal sikre integriteten av IT-systemene som er relevante for finansiell rapportering. Vi har gjennomgått tilsendte rapporter og vi vurderte mulige avvik og tiltak. Vi har også gjennomført testing av generelle IT-kontroller der det var nødvendig av hensyn til vår revisjon. Resultatet av våre kontroller viser at vi kan bygge på de av kredittforetakets IT-systemer som er relevante for vår revisjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen og redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Revisors beretning - 10. mars 2017 - KLP Kommunekreditt AS

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettvisende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et regnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betyggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen.

Revisors beretning - 10. mars 2017 - KLP Kommunekreditt AS

Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir styret en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Trondheim 10. mars 2017
PricewaterhouseCoopers AS

Rune Kenneth S. Lædre
Statsautorisert revisor

KLP KOMMUNEKREDITT AS

Postboks 8814

7481 Trondheim

Organisasjonsnr.: 994 526 944

BESØKSADRESSE, TRONDHEIM

Beddingen 8

BESØKSADRESSE, OSLO

Dronning Eufemias gate 10

Tlf: 05554

Faks: 73 53 38 39

KLPKomunekreditt@klp.no